

hollands noorderkwartier

jaargang 27
nummer 4
december 2013

aflevering **96**

In dit nummer o.a.:
Opening depot Regionaal Archief Alkmaar
Kwartierstaat dames Vlaanderen en hun broer
Verslag excursie Zaandam
De NGV gaat digitaal. Helpt u mee?
Voor huiselijk geweld naar de vrederechter
Gemeenschappelijke roots leraar en oud-leerlingen

ISSN: 1383-6773

Inhoud aflevering 96, jaargang 27, nummer 4, december 2013

Opening depot archief Alkmaar en andere feesten	97
HNK-lezingen jan. en febr. 2014	99
Verslagen lezingen sept. en okt. 2013.....	100
De NGV digitaliseert	102
Paleografie	104
Oproep kopij jubileumnummer.....	105
Foutieve naam van een Friese kastelein.....	106
Kwartierstaat van Tonny, Sophie en Jacques Vlaanderen.....	107
Verslag van de excursie naar Zaandam	114
Nadere kennismaking met Henk Kramer en Gré Koelman.....	117
Geneagram J.T. Bremer- Reini en Dick Kaas	118
Huiselijk geweld en onderlinge geschillen bij de vrederechter.....	123
Voor u gelezen.....	128

Datum van inlevering kopij en verschijning HNK Afdelingsblad:
Nummer 97 vóór 1 februari 2014, verschijnt begin maart 2014
Nummer 98: voor 1 mei 2014, verschijnt begin juni 2014

Colofon

Hollands Noorderkwartier is een uitgave van de gelijknamige afdeling van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) en verschijnt drie à vier keer per jaar. NGV-leden, ingedeeld als lid van HNK, ontvangen het blad gratis thuis. NGV-leden buiten het verzorgingsgebied van HNK kunnen zich als 'bijkomend lid' van HNK opgeven bij de secretaris van de NGV, postbus 26, 1380 AA Weesp; de daarvoor geldende contributie-toeslag ad € 9,00 per jaar wordt centraal door de NGV geïnd. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van € 12,50 per jaar (incl. verzendkosten), te storten op bankrekeningnummer 108334 t.n.v. NGV afdeling Hollands Noorderkwartier te Alkmaar, onder vermelding van 'abonnement HNK-afdelingsblad'.

Losse nummers € 2,50 (excl. verzendkosten).

Oplage: 450 exemplaren.
Vormgeving: Marry Luken
Druk: Kopieerinrichting Noordeloos, Scheldestraat 21, Alkmaar

De inhoud van ingezonden stukken valt buiten de verantwoording van de redactie. Artikelen kunnen door de redactie worden aangepast; over plaatsing beslist de redactie.

Voorpagina: De dames Vlaanderen, zie blz 107 e.v.

Feestelijke opening depotgebouw Regionaal Archief Alkmaar en andere feesten

door Wil Hermanus-Schipper

*Rechts de glazen gevel
van het nieuwe depot.*

Afgelopen periode vond er een aaneenschakeling van festiviteiten en bijeenkomsten plaats. Allereerst op 14 september de Open Monumentendag waar onze afdeling met een stand aanwezig was op een centrale plek in de Grote kerk. Ondanks het slechte weer hadden we over belangstelling niet te klagen.

Op 18 september hielden we onze eerste 'hulpmiddag' in het archief.

Op 21 september was onze eerste bijeenkomst van het seizoen. Dit keer als proef op een zaterdag-

middag voor de mensen die nooit op woensdagavond kunnen komen. Er waren 32 bezoekers, waardoor we kunnen stellen dat dit initiatief in de toekomst voor herhaling vatbaar is. Wellicht wordt het dan een ander moment, want de maand september is wel erg druk.

Op 27 en 28 september vierde de bibliotheek de herinrichting met een open huis. De bibliotheek is nu zo ingericht dat er niet veel ruimte over is voor stalletjes of presentaties. Dit is sneu voor verenigingen en historische organisaties die zich voorheen zo leuk konden presenteren. Voor de Oud-Hollandse markt, een vast onderdeel bij de 8-oktober feesten, was ook geen plaats.

Gelukkig was er een hoogtepunt voor ons op 4 en 5 oktober. Op 4 oktober vond de feestelijke opening plaats van het nieuwe depotgebouw van het Regionaal Archief in aanwezigheid van afgevaardigden van archiefinstellingen in Noord-Holland, historische verenigingen, diverse stichtingen uit de regio, burgemeesters, oud-burgemeesters, medewerkers van het archief, alle instanties die bij de bouw betrokken waren, en instanties en personen die hebben bijgedragen aan de collecties. Bij elkaar waren er ruim 200 personen aanwezig.

Er werden de nodige toespraken gehouden en er werd een aardige film getoond van de bouw van het depot. Aan de zijgevel hangt een kunstwerk in de vorm van een grote slingerklok waarop afwisselend kleuren en oude beelden te zien zijn. Met het in werking stellen van deze slingerklok door de burgemeester, de archivaris en de gedeputeerde werd de ingebruikname gestart. De aanwezigen mochten vervolgens het depot bekijken.

Bezoekers tijdens de open dag.

Het Regionaal Archief betrok twee jaar geleden al de studiezaal in de verbouwde oude ambachtsschool aan de Bergerweg. Alles is nu weer onder één dak. De bezoekers kunnen als vanouds ter plekke de stukken voor onderzoek aanvragen en inzien. Op 5 oktober werd 's ochtends een ontvangst gehouden voor de Vrienden van het Archief en de omwonenden.

's Middags was het 'open huis' voor het publiek. Meer dan 1000 bezoekers uit Alkmaar en omgeving kwamen een kijkje nemen in het nieuwe depot!

Datzelfde weekend werd in Alkmaar ook de verbouwde schouwburg De Vest geopend met feestelijkheden en een open dag. Op 8 oktober was Alkmaar één groot feestpaleis vanwege de 8-oktober Victoriefesten, op 9 oktober hielden we onze tweede bijeenkomst dit najaar met de boeiende lezing over het ontstaan van het Noordhollands kanaal en op 11 oktober gingen we met een grote groep op bezoek bij het nieuwe Gemeentearchief in Zaandam. Kortom, er is van verveling de afgelopen tijd geen sprake geweest.

Hollands Noorderkwartier in het Regionaal Archief

Ook in 2014 zijn er weer 'hulpmiddagen'.

Leden van Hollands Noorderkwartier zijn in de studiezaal aanwezig om u wegwijs te maken en met raad en daad bij te staan

van 14 - 17 uur op:

woensdag 19 februari 2014

woensdag 19 maart 2014

woensdag 16 april 2014

Lezingen januari en februari 2014

door Wil Hermanus-Schipper

De bijeenkomsten van de afdeling worden gehouden in 't Trefpunt, Louise de Colignystraat 20, 1814 JA Alkmaar, tel. 072 5123949. Zaal open: 19.30 uur. Aanvang lezingen: 20.00 uur. Bij de lezingen zijn introducés en belangstellenden ook van harte welkom. De toegang is gratis én u kunt uw auto gratis voor de deur parkeren.

woensdag 8 januari 2014 Nieuwjaarsbijeenkomst

Als vanouds nodigen we deze avond een zustervereniging uit. Deze keer komt de Historische Vereniging Harenkarspel bij ons op bezoek. Eén van de leden van deze vereniging is de heer Gerard Pater. Hij weet heel veel te vertellen over de diverse leden van de familie Pater waaronder de be-roemde Neeltje Pater. (Zie www.fam-org-pater.nl). De Historische Vereniging Harenkarspel zet zich in voor het behoud en het beheer van het historisch erfgoed uit de betreffende regio. Men beheert ook het mu-seum Historisch Harenkarspel in het Van Blanckendaellpark, Veilingweg 9 te Tuitjenhorn. Onze afdeling heeft een ruilabonnement met de uitgave 'Zicht op Haringcarspel'.

Verder wordt weer ruim gelegenheid geboden om elkaar te spreken en vragen te stellen.

woensdag 12 februari 2014

Lezing 'Mijn opa was een Duitser' door Alex Dekker.

De spreker bracht in februari 2010 een boek op de markt met deze titel. Het kwam tot stand na een uitgebreide speurtocht naar het leven van zijn Duitse opa. De waarheid over hem was door de familie uit schaamte lange tijd verzwegen. Dit verhaal staat niet op zichzelf. In Nederland zijn veel zogenaamde oorlogskinderen. De lezing geeft ons een aantal aanknopingspunten voor zo'n zoektocht.

Verder kunt u in uw agenda noteren:

woensdag 12 maart 2014: Lezing 'Wapens in Alkmaar' door Emmy Reijngoud.

woensdag 9 april 2014: Lezing 'Erotiek door de eeuwen heen' door Rosalien Fideldij Dop (onder voorbehoud), voorafgegaan door een korte ledenvergadering. In het maartnummer volgt meer informatie.

zaterdagmiddag 21 september 2013

Lezing 'Van kopie tot drukwerk' door dhr. Emiel van der Hoeven

Na een moeizame start door problemen met de verbinding laptop/beamer en daardoor een vervroegde pauze kon de spreker rond half drie starten met de lezing voor 32 aanwezigen, een prima opkomst op deze eerste zaterdagmiddagbijeenkomst.

De spreker liet eerst de geschiedenis van de oude letterzetterij tot de huidige mogelijkheden thuis de revue passeren. Voor belangstellenden is o.a. in het Grafisch Museum te Meppel de oude procedure nog te bekijken. Een enorm verschil met de huidige apparatuur thuis maar..... de kwaliteit van het drukwerk is, zeker voor het afdrukken van foto's, matig. Voor grote boekwerken is het aan te raden een copy-center te bezoeken, want kwaliteit begint bij een perfecte scanner en printer (iets duurder dan de bekende all-in-one-printer).

letterbak: begin van ons drukwerk!

Alle technische gegevens die door de spreker zijn genoemd zijn alleen interessant en te begrijpen tijdens de lezing, maar de adviezen zijn absoluut noemenswaard!

Tips voor de privé-drukker:

- let vooral op een goede pagina-indeling die overzichtelijk moet zijn
- de tekst dient los van geplaatste beelden te zijn
- bewerk foto's met een goed programma als photoshop, picasa e.a.
- beide pagina's van een boekje moeten op gelijke hoogte staan
- gebruik goed leesbare letters en zorg voor rust op de pagina's
- elk nieuw artikel op een nieuwe pagina laten beginnen

Vol goede moed ging een ieder hopelijk thuis aan het werk!

woensdagavond 9 oktober 2013

Lezing 'Noord-Hollands kanaal en zijn dorpen' door dhr. Dick Keijzer

Voor een volle zaal met 35 aanwezigen besprak de spreker met mooie diabeelden als leidraad de geschiedenis van ons Noordhollands kanaal; voor bewoners van ons werkgebied uiteraard bekend als hinderlijk vaarwater dwars door Alkmaar. Maar in het verleden zelfs door Alkmaar gewenst als goede verbinding over het water met Amsterdam en dus goed voor de handel. Op 13 december 1924 werd het 100-jarig bestaan van het kanaal dan ook wel gevierd, jawel.... in het stadhuis van Alkmaar.

Het kanaal kwam gereed op 4 december 1824 en op 15 december passeerde het eerste grote schip dat door acht paarden werd voortgetrokken. Voor het kanaal werd de trekvaart naar Purmerend gebruikt, de ringvaarten langs de droogmakerijen en de rivier de Rekerre. Er werden sluisen gebouwd zoals de Willemsluis bij het Centraal Station in Amsterdam, bij Purmerend en in Den Helder en keersluisen bij Buiksloot en 't Zand.

Enkele saillante gegevens:

- het kanaal heeft 9 vlotbruggen gehad (de overspanning was te groot)
- de aanleg was voor de werkers een drama: bij Boekel werd zelfs nog gestaakt voor uitbetaling van het loon, arbeiders doodgeschoten en een opzichter vermoord
- in januari 1830 hakten 600 werkers een vaargeul in het kanaal
- bij Spijkerboor (het Heerenhuis) staat een kunstwerk ter ere van Jan Hop die vanaf 1914 het pontveer aldaar verzorgde.

Vanwege ruimtegebrek houdt u het verslag van de novemberavond van ons te goed!

Onder deze kop zult u de eerst komende tijd regelmatig een publicatie in ons afdelingsblad kunnen verwachten. Want ook wij, de NGV, gaan ons op een digitale toekomst richten. In het beleidsplan wordt gesproken van de "Digitale Studiezaal" en daar gaan wij, hopelijk u en ik en alle anderen, hard aan werken. De NGV is de uitdaging aangegaan.

Als eerste stap is er op dit moment een proefproject gaande, dat wordt uitgevoerd door een nog een beperkt aantal enthousiaste medeleden. De leden van de ICT-groep hebben achter de schermen al een grootse prestatie geleverd. Zij hebben namelijk een systeem geprogrammeerd en geïmplementeerd om gescande documenten op te slaan en via het Internet zichtbaar te kunnen maken en beheren.

Maar alleen scannen en de documenten als "plaatje" in een bestand opslaan en beschikbaar stellen heeft wat meer voeten in de aarde. Want hoe vindt de gebruiker, u en ik, dat document op onze website?

Om de gescande documenten opzoekbaar te maken moet er een tweede computerbestand worden opgebouwd. In dit bestand worden de familienamen en/of extra gegevens opgenomen met daarbij de verwijzing naar het bijbehorende "plaatje". De gegevens van de documenten moeten daartoe worden ingevoerd en voor dat werk hebben wij, de vereniging, uw hulp nodig.

U wordt gevraagd of u daaraan wilt meewerken, immers "vele handen maken licht werk" en wij profiteren er allemaal van.

Voor uw medewerking wordt u natuurlijk beloond. Voor het werk dat u, of ik, verricht worden zogenaamde "kredietpunten" toegekend. Die punten worden binnen het systeem bijgehouden, d.i. zij worden opgeteld bij een beginsaldo dat elk lid wegens zijn lidmaatschap krijgt toegewezen. Deze punten kunnen weer worden ingezet voor "ophalen en betalen" van copieën van scans.

Het meewerken aan het opbouwen van het INDEX-bestand of andere werkzaamheden kan van achter uw eigen computer thuis in uw eigen tempo plaatsvinden. Alle toegang wordt geregeld via het INTERNET op de website van de NGV.

U helpt toch ook mee? Wilt u eerst meer weten of wilt u weten waar u zich kunt aanmelden? Dat kan. Stuur dan een e-mail aan: dolf.houtman@gmail.com, hij fungeert voorlopig in ieder geval als coördinator voor nieuwe aanmeldingen.

Het belang van de juiste e-mail-adressen

Communicatie via e-mail is niet meer weg te denken uit de moderne elektronische wereld.

Des te meer is het noodzakelijk dat "adreswijzigingen" goed worden bijgehouden. Bij het aanvaarden van een lidmaatschap bij de NGV wordt u gevraagd of u uw e-mail-adres wilt doorgeven. In uw profiel op de website van de NGV wordt dit adres opgenomen en afgeschermd voor derden om misbruik te voorkomen. Alleen speciaal daarvoor geautoriseerde functionarissen binnen de vereniging mogen van deze adressen gebruikmaken. U kunt tevens aangeven of u via dit adres door medeleden mag worden benaderd.

Uw profiel zal in steeds meer gevallen belangrijk zijn voor de dienstverlening. Zo kunt u **zonder** een profiel niet worden onderscheiden van een GAST en die heeft **MINDER** mogelijkheden om gebruik te maken van de informatie die op onze WEB-site beschikbaar zal zijn. Dus maak een profiel aan of laat er een aanmaken door de webmaster.

Heeft u een emailadres, vul dat dan in, dan bent u voor alle NGV-instanties elektronisch bereikbaar.

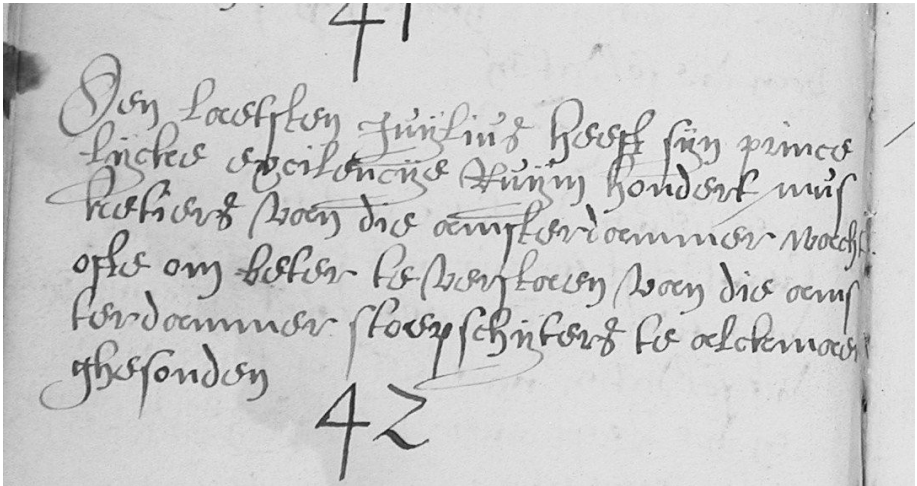
Uit controles die zijn uitgevoerd op de geldigheid van de bekende emailadressen van HNK-leden is het volgende foutenlijstje aangemaakt.

Wilt u als u op dit lijstje voorkomt uw emailadres aanpassen of een email sturen aan: telgriffam@hetnet.nl, dan zal ik uw adres aanpassen.

Lidnummer	emailadres	Naam
117203	afreijee@hetnet.nl	Dhr. A.M. Freijee
130404	th.korfage@tiscalini.nl	Dhr. Th.A. Korfage
132405	genket@upcmail.nl	Mevr. R. Kramer
120090	pc.kruijjer@hccnet.nl	Dhr./Mw. P.C. Kruijjer
131156	h.kaaij@nationalepersoneelspas.nl	Dhr./Mw. H.J.J. Kaaij
130423	s.hemrika@quicknet.nl	Dhr./Mw. S. Hemrika
119384	hammacher-sr@hetnet.nl	Dhr. H. Hammacher

Als je met je genealogie wat verder terug komt in de tijd, kom je terecht in de geschreven kerkboeken. Zoveel schrijvers, zoveel handschriften. Na ± 1700 is het aardig goed voor ons te lezen, voor ± 1700 is dit moeilijker. Velen van ons hebben hiervoor wel eens een 'oud-schrift' cursus gevolgd, maar als je door de kerkboeken en eventuele notariële akten heen bent, heb je er niet echt veel meer mee te maken en verwatert je kennis. Ik ben aan de cursus blijven hangen. Met een groepje enthousiastelingen krijgen we nu af en toe een aantal te transcriberen werken thuis gestuurd vanuit het Regionaal Archief. Het samengestelde resultaat is dan te raadplegen door ieder die dat wil. Ik wil u daar van mee laten genieten en misschien komt het Oud Schrift u dan weer wat bekender voor.

Den laesten juylius heeft sijn prince-lijcke excilencye ruym hondert musketiers van die Amsterdammer wacht ofte om beter te verstaen van die Amsterdammer stoepschuyters te Alckmaer ghesonden.

Let op de letter 'e' bijv. in het eerste woordje 'Den'. Hij lijkt niet op onze 'e'. Het is in het Middelnederlands eigenlijk altijd een rondje met een lusje er boven. Wij zouden meer aan een luxe 'o' denken. De 'a' lijkt vaak op een 'oi', zie de 'a' in het tweede woordje 'laetsten' en duidelijker in het woordje 'verstaen' in de vierde regel. De rug van de 'a' staat los van het rondje. Met hoofdletters gaat men wat lossier om dan wij. De eerste zin begint keurig met een hoofdletter, maar namen als Alkmaar en Amsterdam staan met een kleine letter, terwijl het woordje 'ruym' midden in een zin in de tweede regel een hoofdletter 'R' heeft.

Dit stukje komt uit een geschrift, dat een anonieme, Alkmaarse dagboekschrijver genoteerd heeft over de strijd in Alkmaar tussen de Remonstranten (de Arminianen) en Contra Remonstranten (de Gomaristen) omstreeks 1620. De 'princelijke excilencye' was prins Maurits, die de bestuurlijke invloed van de remonstranten in Alkmaar graag wilde uitroeien. Hij had het er druk mee, hij kwam zelf naar Alkmaar om orde op zaken te stellen, zond verscheidene malen soldaten en in dit geval een groep musketiers of te wel een groep 'Amsterdamse stoepschijters'. Kent u die uitdrukking? Je hoeft je niet af te vragen aan welke kant de schrijver stond.

Bron RAA, Collectie Aanwinsten, inv.nr. 152, *Memorye*

1965 50-jarig jubileum 2015 Hollands Noorderkwartier

In 2015 vieren wij ons 50-jarig bestaan.

De redactie wil dit graag vieren
met een feestelijke uitgave van
kwartaalblad nummer 100.

Thema: FAVORIETE VOOROUDER.

Wij vragen u kopij te verzorgen van:

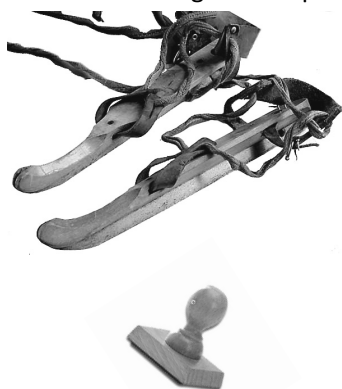
- ☒ De geschiedenis of genealogie van een familielid met een bijzonder verhaal.
- ☒ Een vertelling over een voorouder aan de hand van een voorwerp.

Kopij graag, zo mogelijk met foto, per mail verzenden naar de redactie
(adressen vindt u op de achterpagina)

Met de naam van de kastelein een scheve schaats gereden

door Jan Breggeman

Bij mijn onderzoek naar de Friese familie Huitenga kwam ik de naam tegen van F. Huitenga, kastelein te Hindeloopen. In het boek *De barre winter van 1890-91* van Hans de Jong, weerman uit Friesland, wordt op blz. 63 vermeld dat op 23 december 1890 Hendrik K. Jansma van Lekkum en H. A. Braak van Miedum de Elfsteden reden. Ze vertrokken om vier uur 's morgens en arriveerden om half zeven 's avonds in Leeuwarden. Ze deden er 14 uur en 30 minuten over. Ze hadden een stempelkaart mee die, zoals toen de gewoonte was, in elke stad in de plaatselijke herberg werd afgestempeld. In het boek staat een afdruk van die kaart. Zij lieten hun kaart om 12.10 uur in Hindeloopen door de kastelein F. Huitenga afstempelen.

— Gisteren hebben Hendrik K. Jansma, van Lekkum, en H. A. Braak, van Miedum, de elf steden van Friesland op schaatsen bezocht.

Vertrokken des morgens te 4 uur van Miedum, kwamen zij te		Het uur van aankomst gecontrasigneerd door de kasteleins:
Dokkum	5 u. 15 m.	H. Smits.
Franeker	8 .	P. Jongma.
Harlingen	9 .	M. F. van Nach.
Bolsward	10 . 20 .	A. de Wit.
Workum	11 . 20 .	Joh. Sinnema.
Hindeloopen	12 . 10 .	F. <u>Huitenga</u> .
Stavoren	1 . 10 .	T. Sinxins.
Sloten	3 .	J. U. de Jong.
IJlst	4 . 10 .	J. Hellinga.
Sneek	4 . 30 .	A. de Jong.
Leeuwarden	6 . 30 .	R. Ronner.

Leeuwarder courant 25-12-1890

Het zelfde kaartje vond ik in de Historische kranten: De Leeuwarder van 25-12-1890. Aan de hand van deze gegevens ging ik op zoek naar F. Huitenga in Hindeloopen. Die bleek onvindbaar. Op de site "allefriezen" is veel te vinden maar die naam kwam ik niet tegen. Ik heb toen de Historische vereniging N.O. Friesland benaderd die mij doorverwees naar het museum in Hindeloopen. Vandaar vertelde men dat het om een schrijffout moest gaan. In die tijd was er wel een kastelein die in de barrewinter van 1890 stempels had gezet maar die heette geen Huitenga maar Huttenga! Hieruit volgt dan weer dat je altijd zaken van meerdere kanten moet nakijken.

Kwartierstaat van de dames Vlaanderen en hun broer

door Marry Luken

De dames Vlaanderen

Inleiding

In Alkmaar waren ze 'wereldberoemd', de vrijgezelle zusters Tonny en Sophie Vlaanderen. Hun vader was fotograaf Leonard Vlaanderen die in 1902 een fotostudio was begonnen. De zusters werkten reeds op jonge leeftijd bij hun vader en het fotograferen werd hen met de paplepel ingegoten. In 1939 namen ze de zaak van hun vader over. Ook hun grootvader, Pieter Vlaanderen, was fotograaf in Alkmaar geweest en met zijn oude studiocamera legden zij duizenden Alkmaarders op de gevoelige plaat vast.

Tonny werd in 1901 geboren en Sophie vier jaar later. Ze waren onafscheidelijk en werden beiden zeer oud.

Ze vielen op door hun opgedofte kleding, vaak mantelpakjes en bijbehorende hoedjes. In de jaren 90 van de vorige eeuw was het tv-programma 'De Stoel' van Rik Felderhof zeer populair en kregen de zussen landelijke bekendheid nadat een aflevering aan hen werd gewijd.

Over beide dames, hun vader Leonard en hun grootvader Pieter zijn in de loop der tijd tal van artikelen verschenen en ook op internet is veel over hen te vinden. Eind september is in het Stedelijk Museum een tentoonstelling over deze twee bijzondere dames ingericht waar u t/m 19 januari 2014 naar toe kunt.

Leonard Vlaanderen

Omdat de fotografie zo'n prominente rol speelt in al die artikelen, wordt vooral de familie Vlaanderen belicht, maar de dames hadden natuurlijk meer familie dan alleen degenen van wie ze de familienaam erfden. Dat was voor mij aanleiding om ze met een genealogische bril te bekijken en op zoek te gaan naar hun 'kwartieren'.

Omgeving Alkmaar

Omdat de jongste generaties grotendeels uit Alkmaar en directe omgeving komen kon een deel in het Alkmaars archief worden gevonden. De moeder van de dames Vlaanderen heet Guurtje Twisk en is in 1876 te Alkmaar geboren als dochter van warmoezier Jan Twisk en Maartje van der Meer. De vader van Jan Twisk is tuinman/kastelein Pieter IJsbrandsz Twisk die in 1811 te Uitgeest werd geboren. Even dacht ik dan ook naar een ander archief te moeten gaan om verder terug te kunnen gaan in de tijd, echter vader IJsbrand Jansz Twisk woonde in 1811 weliswaar te Uitgeest, maar bleek geboren te zijn te Egmond aan Zee in 1773.

IJsbrands doop was niet zo gewoon zo blijkt uit het doopboek want er staat: *Den 19 September (1773) een kind gedoopt, genaamd IJsbrandt, daar moeder van was Marijtje Cornelis Dane van de Roomsche godsdienst, de vader Jan IJsbrands Twisk, de dooppeet Maartje Jans Nieuwenburgh. De ouders van het kind waren aan malkanderen verlooft maar omdat de moeder Rooms en beneeden de 25 jaren was, hadden zij volgens 't predicaat van hunne Ed. gr. mog. geen geboden mogen hebben.*

Bij de trouwinschrijving van IJsbrandts ouders Jan IJsbrandsz Twisk en Marijtje Dane (Jongkees) staat vermeld: *Den 10 october hebbe ik in ondertrouw aangeschreeven om naar **agtien** weken in de huwelijken staat bevestigt te worden*

omdat de Bruid van de Roomsche godsdienst was ingevolge de order van hunne Ed. gr. mog. van den 24 Januarij 1755: Jan IJsbrandsz Twisk, jongman te Eg. op Zee, Marijtje Cornelis Dane, jongedr te Eg. op Zee, welke naa dat huwelijksche geboden waren gestuit en wederom gerechtelijk toegelaten waren door mij op den 6 maart 1774 zijn getrouwt. De vader hield het kind dat de bruid gaande de huwelijksche geboden gebaart had op den arm wettigende het zelve... Dus het is toch nog goed gekomen.

Deze Jan IJsbrandsz Twisk is ca. 1747 geboren te Koedijk en in 1769 met attestatie naar Egmond aan Zee gekomen. In Koedijk is verder niets meer van hem gevonden en loopt het spoor dood.

Guurtje Twisk

Omgeving Harderwijk

Fotograaf Pieter Vlaanderen, grootvader van de dames, werd in 1840 te Amsterdam geboren en trouwde daar in 1865 met Teuntje Molenberg. Tonny Vlaanderen, die officieel Teuntje heette, zal naar deze grootmoeder zijn vernoemd. Teuntje Molenberg werd in 1837 te Amsterdam geboren als dochter van bakker Claas Molenberg en Teuntje Pluim. Deze echtelieden waren echter uit Harderwijk afkomstig, ze waren daar geboren en in 1825 getrouwd. De in 1799 geboren Claas Molenberg was *1 el en 625 strepen lang, had een ovaal aangezicht en hoog voorhoofd, grijze ogen, spitse neus, kleine mond, smalle kin, donkerbruin haar en idem wenkbrauwen*. Zijn ouders waren schoenmaker Peter Moolenberg en naaister Hendrikje/Heintje Hooiberg, eveneens geboren en getogen in Harderwijk. Ook de ouders van Teuntje Pluim waren echte Harderwijkers nl. visscher Arian Mijnderts Pluim en Albertje Foppen.

In 1999 is een prachtig boek verschenen over de familie Foppen dat in ons verenigingscentrum te Weesp aanwezig is en waarin ik meer over Albertje Foppen en haar voorgelacht kon vinden. In dezelfde week las ik in de krant dat op 19 september 2013 overleed: Aart Foppen uit Harderwijk, oprichter en eigenaar van de electronica-winkelketen Scheer & Foppen. Hij kwam uit een vissersfamilie... inderdaad dezelfde.

Omgeving Amsterdam

Gaan we verder met de tak Vlaanderen, dan vinden we veehoudersknecht, mobiel schutter, melkslijter Rijk Vlaanderen, overgrootvader van de dames. Hij werd in 1810 te Weesp geboren, trouwde in 1836 te Amsterdam met Elisabeth Kool, en overleed te Amsterdam in 1857. Elisabeth Kool, was in 1812 te Amsterdam geboren en overleed daar in 1881. Ze was een dochter van Jacob Kool en Jansi/Jannetje Pijl. De zoektocht naar dit echtpaar op internet leverde aanvankelijk weinig op. Daarom plaatste ik een oproep op het prikbord van de NGV-site en enkele dagen later ontving ik een mailtje van Henk Tak uit Friesland met aanvullingen! Jacob Kool en Jansi Pijl bleken in 1807 te Sloterdijk te zijn getrouwd.

Nog een generatie verder, bij Pieter Gerritsen Vlaanderen gedoopt in 1767 te Hilversum vond ik een echtgenote die me hoofdbreken bezorgde. De eerste keer dat ik haar naam aantrof heette ze Follena Post. Op internet zocht ik in databases en op sites met talloze varianten. Uiteindelijk vond ik haar ook als Vollena, Follina en Foltie. Follena Post werd in 1783 te Amsterdam gedoopt als dochter van Hermanus Post en Pietertje Tilburg.

West-Friesland

De dames Vlaanderen hebben ook Westfriese kwartieren. O.a. aan de kant van hun grootmoeder Maartje van der Meer die in 1853 in de Beemster ge-boren was. De Beemster is geen West-Friesland maar haar ouders waren Klaas van der Meer, een melkverkoper die in 1815 te Sijbekarspel was geboren, en Guurtje Timmerman die in 1817 in Beets het levenslicht zag. En haar grootouders Jan van der Meer, Trijntje Smit, Klaas Timmerman en Grietje Houter vinden we in plaatsen als Westwoud, Zwaag, Grootebroek, Berkhout. Voorouders van een andere tak blijken uit Hoorn afkomstig te zijn.

Tot zover enkele bijzonderheden over de 'jacht' naar de verschillende kwartieren. Het is jammergenoeg niet gelukt om voor de deadline van dit nummer alle 64 kwartieren compleet te krijgen. Mochten er lezers zijn die aanvullingen hebben, dan zijn die van harte welkom.

De broer van de dames Vlaanderen

In 1973 verscheen in 'Oud Alkmaar' een artikel van P. Boer over Alkmaarse fotografen in de 19e eeuw. De laatste zin van de paragraaf over Pieter Vlaanderen, grootvader van Tonny en Sophie, luidt: "Zijn achterkleinkinderen hebben in Alkmaar onder de naam Flandria diverse winkels voor foto-artikelen in de ruimste zin".

En in de Canon van Alkmaar staat: "Een unieke plaats onder de middenstanders in Alkmaar nemen de dames Vlaanderen in. Net als hun vader waren Tonny en Sophie niet echt winkeliers, maar meer kunstenaars. Hun vader Leonard had al in het begin van de eeuw het fotografisch atelier 'Rembrandt' gesticht. Na zijn overlijden in 1939 zetten de beide zussen aan de Oudegracht zijn werk als fotograaf voort, terwijl J. Vlaanderen in de Langestraat een winkel in kunstvoorwerpen en fotografie begon met de toepasselijke naam 'Flandria'. De Flandria-winkel is kort na 2000 failliet gegaan".

Blijkbaar was er een J. Vlaanderen die veel minder in de publiciteit stond.

In de gids over de tentoonstelling las ik dat de dames niet alleen nauwgezet negatieven retoucheerden, maar ook controle probeerden uit te oefenen op hun portrettering in de media. In 1967, ter ere van het 100-jarig jubileum van het Vlaanderen atelier, wijdde het vakblad van de fotografen een artikel aan de dames. Dit artikel bevatte een zin over de broer (!) van Tonny en Sophie van wie ze toen al jarenlang vervreemd waren en wiens naam en bestaan taboe was. Bij de overdruk van het artikel was het bewuste zinnetje weggelaten.

In de Burgelijke Stand en het Bevolkingsregister is deze broer natuurlijk wel terug te vinden. Op 31-3-1900 werd Jacques Vlaanderen in Alkmaar geboren. Vader Leonard heeft hem ongetwijfeld vernoemd naar stiefvader Jacques Chrispijn. Zou zoon Jacques Vlaanderen geen zin gehad hebben om in het atelier te re-toucheren? Hij vertrok in ieder geval op 6-9-1916 naar Den Burg op Texel, kwam op 21-7-1919 terug en is dan stuurmansleerling. Het zeemansleven trekt hem blijkbaar ook niet. Op 1-11-1923 wordt hij in het dienstbodenregister ingeschreven bij M.C. v.d. Horst-Weijmer, Lange-str. 21. Op zijn gezinskaart is vermeld dat hij op 6-9-1926 op datzelfde adres woont met echtgenote Geertruida Margaretha van der Horst, dochter van M.C. v.d. Horst-Weijmer. In 1928 wordt Jacques jr. geboren en Dolf in 1932. Jacques sr. verdient zijn brood als winkelier in luxe artikelen en fotografie-artikelen. Op de site van het archief zijn in oude kranten trouwens talloze, vaak heel aardige, advertenties en artikelen over zijn winkel te vinden. Bijv. bij de opening van de Flandria-winkel in 1939. Jacques jr. en Dolf moeten de achterkleinkinderen zijn over wie in 1973 in 'Oud Alkmaar' wordt geschreven.

FLANDRIA GEOPEND!

De firma v. d. Horst, welbekend als foto- en kinohandel in de Langestraat, heeft haar pand wekenlang gesloten gehad, om de eenvoudige reden, dat er een verbouwing moest plaats vinden van zo'n omvang, dat we hier wel kunnen spreken van een nieuwe zaak.

Onder leiding van het bouw bureau Ringers heeft de firma A. Blom het oude interieur, alsmede de etalages en al wat er verder komt kijken in een winkelzaak, door nieuw en modern materiaal dusdanig veranderd, dat het geheel een volledige metamorphose heeft ondergaan.

Een paar flinke, licht-volle etalages trekken terstond de aandacht, doch daar achter brengt de eigenlijke winkel de groote verrassing.

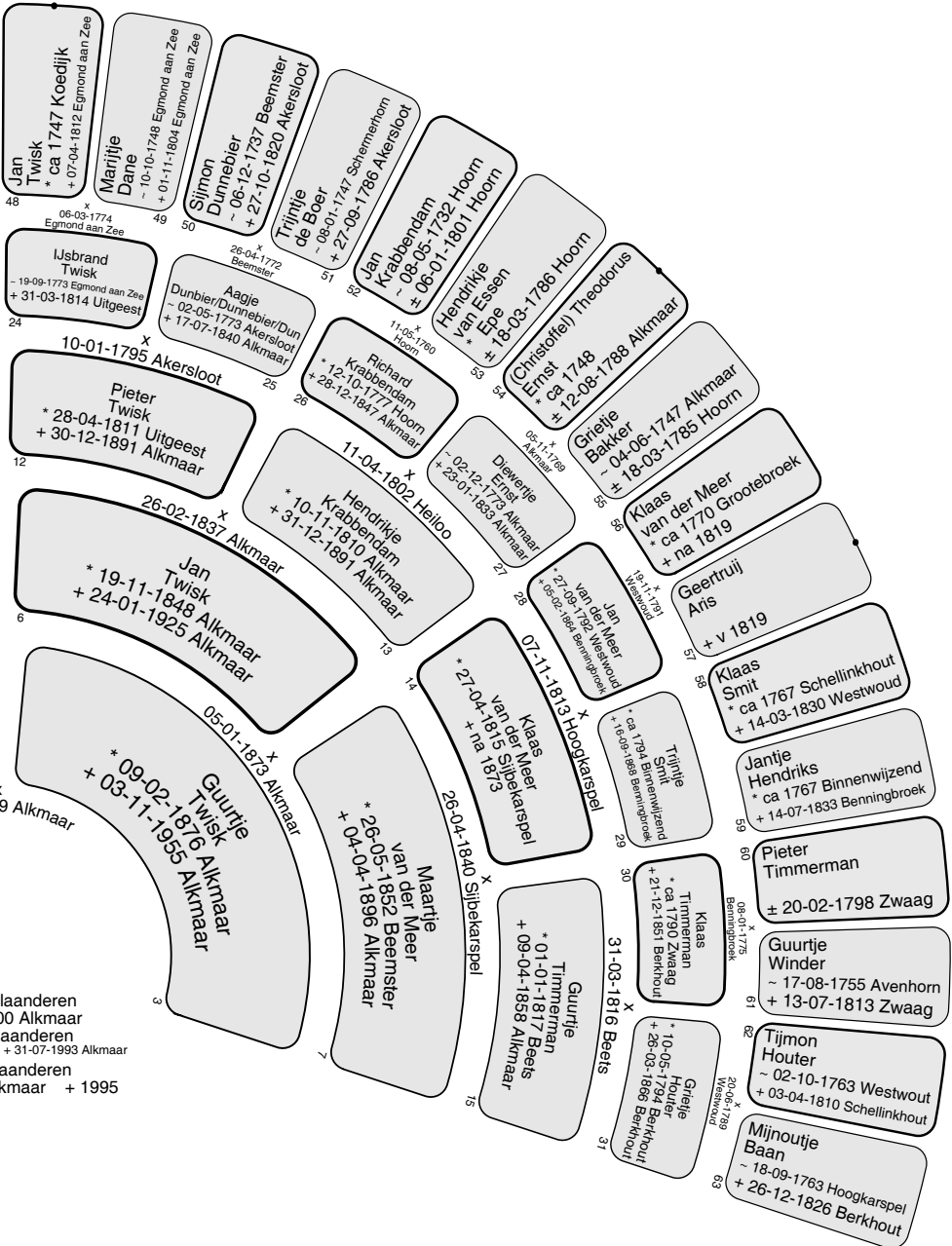
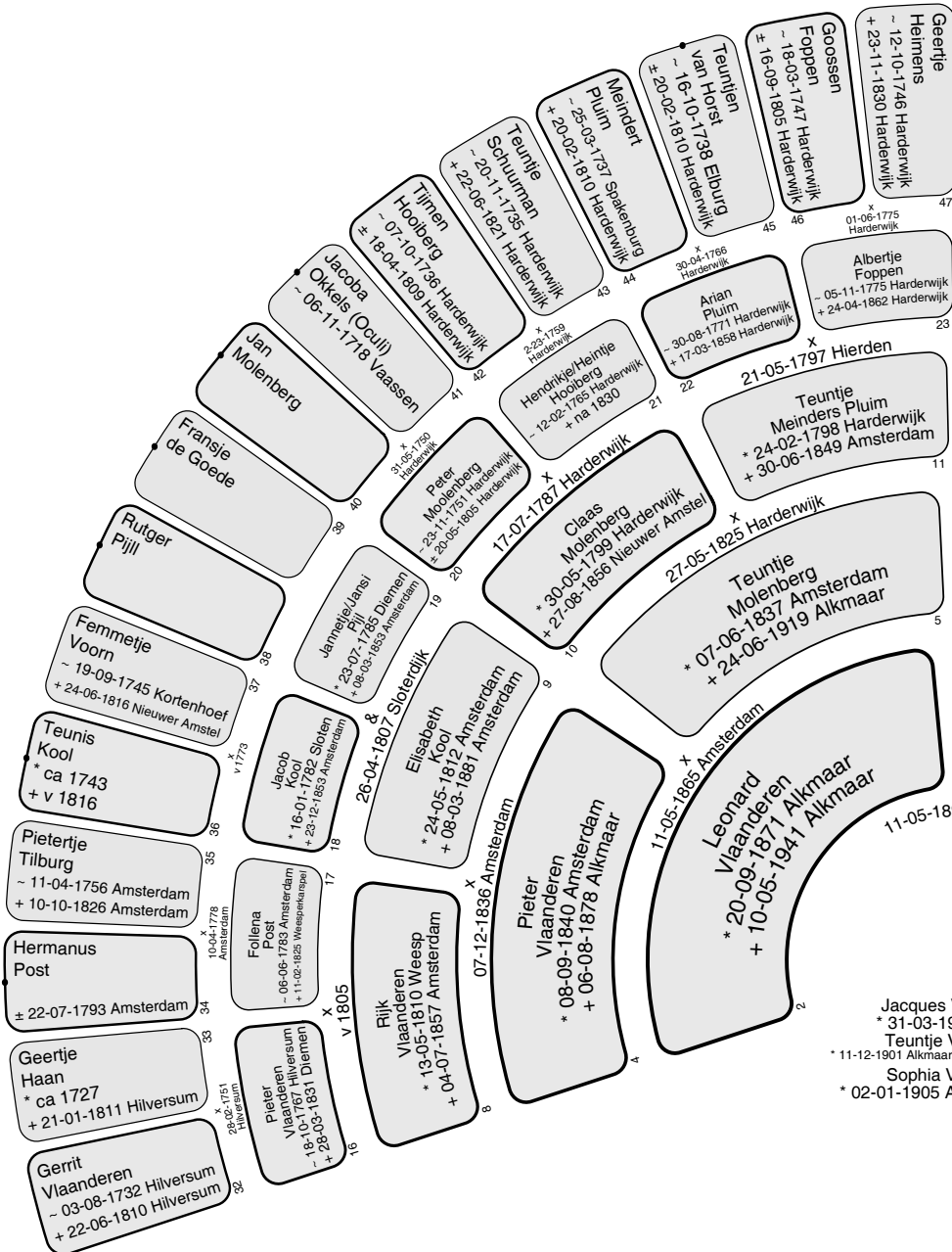
Daar zijn eenige nissen gemaakt w.o. een pas-nis), die al direct de aandacht trekken, terwijl verder de vitrines en wandtentoonstellingen er mede voor zorgen, dat hier een aparte sfeer heerscht. Onnoodig eigenlijk te zeggen, dat de dames (en ook de heeren!) hier hun keuze kunnen doen uit een groot sortiment leerartikelen, bijouterieën, schabelserviezen en wat verder te koop wordt aangeboden.

Achter den winkel is een zeer intiem bioscoopzaaltje gebouwd, dat altijd voor gebruik gereed is. Het is een knus zaaltje met een uitstekend projectiedoek en een eenvoudige, maar vernuftige vinding zorgt voor het opstellen van de projectie-apparaten, die te kust en te keur geëtaleerd staan.

Boven heeft men de stof-vrije ontwikkelings-, vergrootings-, afdruk- en sorteerkamers, waar natuurlijk ook het meest moderne materiaal gebruikt wordt

Mogen we tenslotte nog vermelden, dat Wim Koster voor de zeer geslaagde beschildering en decoratie zorgde en de firma Pedrolì voor de verlichting en dat de zaak vandaag geopend wordt.

Bij de zoektocht is veelvuldig gebruik gemaakt van internet. Op deze plaats past een woord van dank aan al diegenen die hun onderzoeksresultaten op enigerlei wijze op internet geplaatst hebben. Ook al dienen gepubliceerde gegevens altijd geverifieerd te worden, zonder die enorme hulp zou het nooit gelukt zijn om in zo'n korte tijd zoveel voorouders van de kinderen van Leonard Vlaanderen te vinden.

Excursie HNK naar Zaanstad

door Jos Kaldenbach en Marry Luken

Een aantal weken voor de excursie hoorden we organisator Piet Aaij bezorgd zeggen dat hij hoopte dat er voldoende belangstelling zou zijn. Reeds kort na de aankondiging bleek dat hij zich geen zorgen had hoeven maken, sterker nog, al spoedig moest worden besloten dat het maximale aantal deelnemers bereikt was.

Vrijdagmorgen 11 oktober verzamelden de meesten zich bij het station Alkmaar en vertrokken met de trein richting Zaandam. Onderweg stapten bij diverse stations nog wat deelnemers in en bij aankomst was de groep compleet. De paraplu's werden tevoorschijn gehaald want de regen kwam met bakken uit de lucht. Gelukkig ligt het Gemeentearchief Zaanstad dat in het Gemeentehuis gehuisvest is, op steenworp afstand van het station.

Ontvangst in de studiezaal

Uitleg in het depot

In de studiezaal werden we heel hartelijk welkom geheten. Om praktische redenen werd de groep in tweeën gesplitst en bezocht de ene helft het depot terwijl de andere helft een presentatie over het archief bijwoonde en koffie dronk. Daarna werden de rollen omgedraaid.

De uitleg in het depot en de presentatie werden niet voor het eerst gedaan. Er lagen opmerkelijke archiefstukken klaar: Dominee Petri van de evangelisch-lutherse kerk in Zaandam gebruikte niet alleen twee kleuren inkt in zijn doopboek, hij gaf ook frivool commentaar op het wereldgebeuren in Zaandam. Toen de boomlange latere Tsaar Peter de Grote in 1697 voor het eerst naar Zaandam kwam, om het scheepsbouwwak te leren en arbeiders te ronselen, schreef de dominee onder een doopje het volgende:

Den 1. September Dom. 13. p. Trinit: gedoopt
Een Dochter, geheeten ANTJE.
De vader: Harmen Arentsen Bruijn van Bardick in sleeb.
De moeder: Lijbes Dirks, van Sardam,
getuige: Trintje Jaas, van Sardam.

NB. Den voorledene 18. Augusti Dom: 11. p. Trin: 's morgens ten
8. uren is de (Zaar of grootvorst van Moscovien Pieter Alexewits,
in een Ceuls schuitje met 6. Moskowiters alhier op Sardam incognito
aangekomen, en heeft 8. dagen gelogeert op Krimbenborg by een
Smids knecht van Boij Tijten; daarna is hij na Amsterdam gevaren
alwaar sijn groote Ambassade was aangekomen, hij is 7. voets lang,
hij ging gekleed in Sardammer boers kledere, hij timmert t' Amsterdam
op de Admiraaliteijts werf; en is een liefhebber van Schepen.

NB. Den voorledene 18 Augusti 11e Zondag post Trinitate 's morgens ten 8 uren is de Czaar of grootvorst van Moscovien Pieter Alexewits, in een Ceuls schuitje met 6 Moskowiters alhier op Sardam incognito aangekomen en heeft 8 dagen gelogeert op de Krimbenborg bij een Smids knecht van Boij Tijsen; daarna is hij na Amsterdam gevaren alwaar sijn groote Ambassade was aangekomen, hij is 7 voeten lang, hij ging gekleed in Sardammer boeren klederen, hij timmert t' Amsterdam op de Admiraaliteijts werf en is een liefhebber van schepen.

Toen Peter de Grote voor de tweede keer Zaandam bezocht, in 1716-1717, was hij beroemd, hij had immers de Zweden verslagen, en bezocht met de Tsarina weer zijn gastheer Gerrit Kist in 'zijn' huisje. Die was daarvan niet gecharmeerd, want 'hij heeft zijn huur nog niet betaald!' Dat deed de Tsaar toen maar prompt. Van dit bezoek is het dagboek van Johannes Cornelisz Noomen, bewaard in de Universiteitbibliotheek Utrecht, een goede bron. Het is ook in het Russisch verschenen.

Na de lunch in het Gemeentehuis liep het complete gezelschap naar het Informatiecentrum achter het station, waar een medewerkster bij een maquette uitleg gaf over de imposante ontwikkeling van het centrum van Zaandam gedurende de afgelopen tien jaren.

Bij de maquette in het Informatiecentrum Op weg naar het Czaar Peter-huisje

Het was de bedoeling dat we daarna een stadswandeling zouden maken om uitgebreid de gevels, bruggen, paviljoens e.d. te bekijken, maar de regen gooidde roet in het eten.

In plaats daarvan liepen we bijna allemaal in stevige pas naar het Czaar Peter-huisje, terwijl sommigen in het Inntel-hotel wat gingen drinken.

Een Russische jongedame gaf tekst en uitleg over het huisje dat na het 8-daagse (!) verblijf van Czaar Peter zo beroemd geworden is. In de loop der tijden zijn heel wat vorsten en hoogwaardigheidsbekleders op bezoek geweest en ook Russische toeristen weten het te vinden.

Daarna liepen we in rap tempo terug naar het Inntel-hotel voor koffie of een drankje. In het hotel was rekening gehouden met een rondleiding voor twee groepen van 10 personen. We waren echter met 36 personen, doch de organisatie, die natuurlijk bekend is met de Nationale Militie uit vroeger tijden, had dit probleem tijdens de lunch al creatief opgelost door lotingsbriefjes uit te delen.

Degenen die ingeloot waren bezochten enkele hotelkamers, de fitnessruimte, de sauna en het zwembad van dit merkwaardige hotel met zijn vele aparte Zaanse geveltjes en bijzondere wandvullende foto's in elke kamer.

Eigenlijk voor we het wisten was de middag weer om, we haastten ons naar het station en 'spoorden' terug naar huis. We waren het erover eens dat het een plezierige, leerzame, gezellige en goed georganiseerde dag geweest was. Op deze plaats willen we daarom Piet en Elly Aaij, Hans van Veen, Mieke Schaap, Sander Wegereef, Margreet de Boer, Marene Kok en alle anderen die deze dag mogelijk gemaakt hebben, namens het gezelschap bedanken.

Nadere kennismaking met

door Henk en Gré Kramer-Koelman

Gré Koelman

Toen in 1969 onze dochter geboren was, kregen wij, zoals toen gebruikelijk, bezoek van een verzekeringsinspекteur. Hij stelde zich voor als Koelman, waarop ik antwoordde: dat is leuk, zo heet ik ook. Dat kon niet, zei hij, mijn broer en ik zijn de enige Koelmannen. Nou, toen wij wat verder gingen praten over de naam Koelman was het hem snel duidelijk, dat hij lang niet de enige was. Wij vonden al snel gezamenlijke familieleden.

Samen en met hulp van een familielid in Spaarndam zijn wij op zoek gegaan naar onze wortels. Toen bleek, dat alle Koelmannen in de buurt van Beverwijk afstammen van Klaas Koelman en Elisabeth Siegman, die in 1777 in Beverwijk hun zoon Hendrik hadden laten dopen. Zijn nazaten zijn voornamelijk in Noord-Holland blijven wonen.

Inmiddels heb ik niet alleen de Koelmannen opgezocht, maar ook de lijn van mijn moeder naar boven gevolgd. Soms kom je leuke dingen tegen. Zo hadden mijn ouders een gezamenlijke oudoom en –tante.

Frustrerend is het, dat ik nog steeds niet weet waar de eerste Koelman in Beverwijk vandaan komt. Als hij in 1818 overlijdt, staat niet in zijn overlijdensakte waar hij geboren is. Wij vermoeden dat hij uit Duitsland komt, want zijn vrouw overlijdt later en dan is er vermeld, dat zij uit Munster komt.

Henk Kramer

Natuurlijk wil je dan ook weten waar de wortels van je echtgenoot liggen. Hij wist, dat zijn familie Kramer sinds jaar en dag in Joure, dus Friesland, woont. Zoeken in het archief (Tresoar) in Leeuwarden levert heel wat op. Als wij in 2000 in Joure een familielid ontmoeten, die ons vertelt van een familiereünie van hun tak en dat er een Kramer-boek gemaakt is, komen wij heel veel meer te weten. Inmiddels is het derde boek verschenen. Vooral dankzij o.a. internet is er later nog veel meer gevonden. Ook is gezocht naar afstamming van moeders- en grootmoederskant. Eerst op internet zoeken en dan verifiëren in Leeuwarden. Via internet kwamen wij ook achter onderzoeken door anderen,

vaak familieleden, die bepaalde takken van onze voorouders hadden uitgezocht en dit soms ook in beperkte kring hadden uitgegeven. Inmiddels is de stamboom uitgebreid met de voorouders van beide schoonzoons.

Onze hobby staat nu op een laag pitje, omdat wij eigenlijk geen echte nieuwe gegevens meer vinden kunnen. Soms komen er via internet wel heel verre verwanten te voorschijn en dat is leuk. Vaak is dit niet zo verwonderlijk, want de katholieke families in Friesland zijn, zeker vroeger, in bepaalde plaatsen blijven wonen en dus onderling getrouwd.

Onverwachte inzichten door een genealogische hobby

door Dick en Reinie Kaas

Mijn broer en ik hebben eind vijftiger, begin zestiger jaren op een middelbare school in Alkmaar gezeten. Daar was de heer J.T. Bremer onze aardrijkskunde leraar. Ik heb goede herinneringen aan hem, hoewel ik destijds soms medelijden met hem had omdat mijn meisjesklas hem steeds maar weer vroeg om de ontstaansgeschiedenis van Nederland, in het bijzonder van Holland uit te leggen. Toen had ik er niet zoveel belangstelling voor, maar nu boeit dat thema me uitermate, helemaal omdat de ontstaansgeschiedenis van het Geestmerambacht en Westfriesland zo bijzonder zijn.

Vanwege zijn voorbeeld van steeds maar weer geduldig dezelfde dingen uitleggen, besloot ik al jong dat ik geen leraar wilde worden. Hij was een jaar mijn klasseleraar, want ik herinner me een Sinterklaasfeest bij hem thuis aan de Zaagmolenstraat. Dick herinnert zich een forse discussie met hem. Hij meende dat Bremer na zijn uur vrij zou zijn, maar dat werd ontkend. Toch was Dick er vast van overtuigd, want ik zou het uur erna les van hem hebben, maar Dick wist dat ik vrij was. Mijn herinnering daarover laat ons in de steek.

Pas na 2000 ben ik me, in navolging van mijn broer Dick, bezig gaan houden met genealogie. Bij de namen van de directe voorouders kwam ik de naam Bremer tegen. Omdat deze naam niet zo vaak voorkomt was ik toch wel benieuwd of we misschien verwant zouden kunnen zijn aan onze oud-leraar. En jawel negen generaties eerder hebben we hetzelfde voorouderpaar.

Hier volgen onze afstammingen te beginnen bij:

- II. **Johannes Harmenzn Bremer**, RK ged. 8-10-1699 op het eiland Texel en daar begraven op 24-2-1766. Hij huwt op 19-8-1731 te Oosterend, Texel **Dieuwertje Jacobs Potter**, geb. ca 1699 en begraven 8-8-1766 te de Waal, Texel.
Ze kregen een aantal kinderen waaronder de voor onze afstamming belangrijke:
- III-1. **Jacob Jansz Bremer** NG ged. 13-9-1733 en overleden in augustus 1799 Texel.
Hij oefende de beroepen commandeur, walvisvaarder en boer uit.
- III-2. **Cornelis Jansz Bremer** NG ged. 4-12-1735 en overleden in 1788 op Texel.

Eerst de manlijke lijn waaruit onze oud-leraar stamt:

- III-1 **Jacob Jansz Bremer** 1733-1799.
Hij huwt op 16-12-1757 Texel **Guurtje Pietersd Boon**, geboren 1731 Texel en overleden Texel. Ze moeten beiden rijk zijn geweest of van rijke komaf, want voor beide samen werd impost in de hoogste klasse gerekend, namelijk Fl. 60,-
- IV. **Pieter Jacobsz Bremer** geboren 1768 Texel en overleden 28-8-1857 op Texel. Aanvankelijk was hij walvisvaarder net als zijn grootvader en later broodbakker. In 1791 trouwde te Texel **Aaltje Aries Spigt** NG ged. 11-2-1770 op Texel en 26-8-1799, dus op jonge leeftijd, begraven op Texel.
- V. **Jacob Pietersz Bremer** gedoopt 11-12-1791 Texel en overleden 23-8-1832 te Oosterend op Texel. Hij huwt op 18-6-1815 Texel **Martje Simons Visser**, NG ged. 1-8-1792 op Texel en overleden aldaar 13-3-1864.
- VI. **Simon Jacobsz Bremer** geboren 3-7-1818 en overleden 17-4-1899 beide op Texel. Hij was veehouder. Op 19-3-1840 Texel huwt hij **Tetje Jacobs Saris** geboren 19-8-1818 op Texel en daar overleden 22-11-1848.

- VII. **Jan Simonsz Bremer** geboren 1-1-1843 op Texel en overleden 12-3-1926 te Den Helder. Hij was porder en lantaarnopsteker. Op 13-7-1871 Texel huwt hij met **Antje Teunis Kooiman** geboren 19-3-1849 op Texel en overleden te Den Helder op 15-12-1925.
- VIII. **Teunis Jan Bremer** geboren 1-6-1874 Den Helder en overleden 1944 te Den Helder. Hij was rijkswerktman. Op 27-12-1907 Den Helder huwt hij **Lena Agaart** geboren 29-12-1870 te Den Helder en aldaar overleden op 25-2-1929.
- IX. **Jan Renier Bremer** geboren 29-11-1909 te Duisburg en 1991 overleden te Den Helder. Hij was koopman en manufacturier. Op 18-6-1931 huwt hij te Schiedam **Helena Bogerd** geboren te Schiedam 7-6-1907 en in 1996 overleden te Den Helder.
- X. **Jan Teunis Bremer** geboren te Den Helder. Vanaf 1958 leraar aardrijkskunde op het Christelijk Lyceum te Alkmaar. Hij is schrijver van vele boeken die gebaseerd zijn op onderwerpen uit de kop van Noord Holland.

En wij zelf

De oudleerlingen Kaas stammen via III-2 af van een vrouwelijke Bremertak.

- III-2. **Cornelis Jansz Bremer** gedoopt 4-12-1735 te de Waal op Texel en aldaar overleden in 1788. Hij huwt circa 1741 met **Martje Jacobs Vos**. Meer is over haar (nog) niet bekend.
- IV. **Dieuwertje Cornelis Bremer** geboren 2-8-1770 te de Waal op Texel en overleden op 14-8-1829 te Broek op Langedijk. Zij huwt op 23-5-1793 te Den Hoorn, Texel met **Cornelis Lammertz Daalder** gedoopt 25-2-1769 te Den Hoorn en overleden 20-9-1831 te Broek op Langedijk. Hij was hoefsmid en ijzersmit.
- V. **Jannetje Cd. Daalder** geboren 13-8-1804 te Zijpe en overleden 29-11-1868 te Broek op Langedijk. Zij huwt op 24-8-1823 te Broek op Langedijk met **Jan Krijnsz Bak** geboren 19-2-1801 te Heerhugowaard en overleden te Broek op Langedijk op 11-4-1861. Hij was landbouwer en watermolenaar.

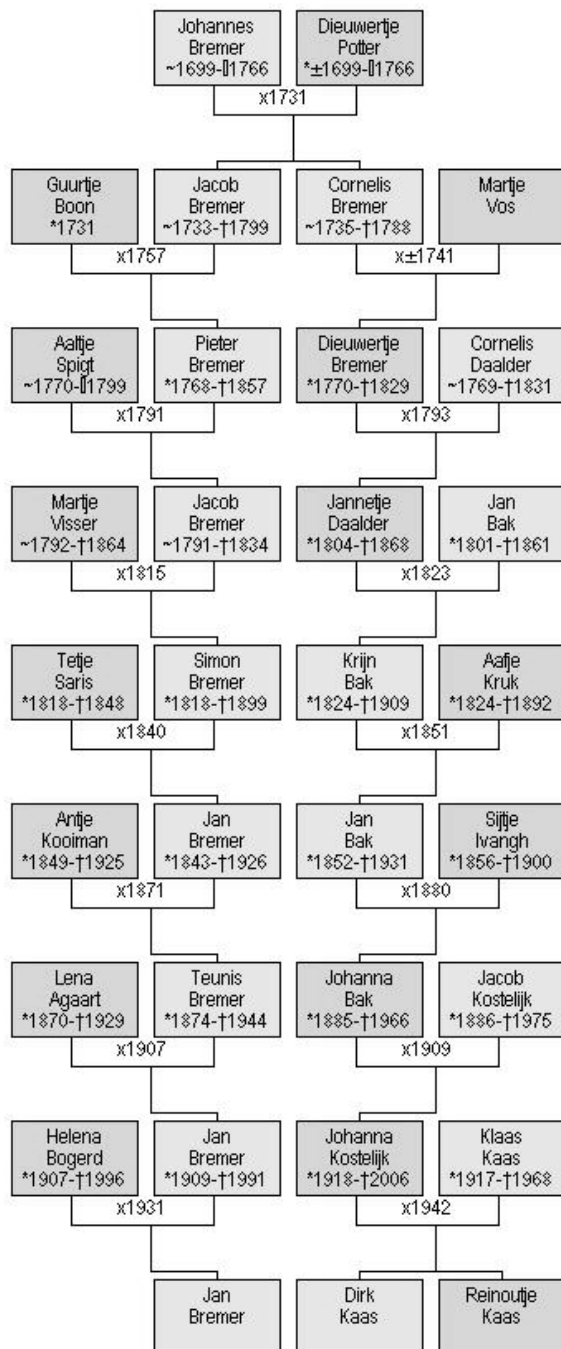
- VI. **Krijn Jnz Bak** geboren 19-11-1824 te Broek op Langedijk en aldaar overleden op 31-6-1909. Hij was landbouwer. Op 16-2-1851 Broek op Langedijk huwt hij met **Aafje Kruk** geboren 21-11-1824 te Broek op Langedijk en aldaar overleden op 9-2-1892.
- VII. **Jan Krijnz Bak** geboren 23-5-1852 te Broek op Langedijk en aldaar overleden op 23-2-1931. Hij was landbouwer. Op 3-6-1880 huwt hij te Bergen met **Sijtje Ivangh** geboren te Bergen op 11-7-1856 en overleden te Broek op Langedijk op 5-2-1900.
- VIII. **Johanna Bak** geboren 8-10-1885 te Broek op Langedijk en aldaar overleden op 12-4-1966. Op 10-6-1909 huwt zij te Broek op Langedijk met **Jacob Kostelijk** geboren 13-5-1886 te Broek op Langedijk en aldaar overleden 30-8-1975. Hij was tuinbouwer.
- IX. **Johanna Kostelijk** geboren 6-7-1918 te Broek op Langedijk en overleden te Alkmaar op 17-8-2006. Zij huwt op 25-6-1942 te Broek op Langedijk met **Klaas Dirksz Kaas** geboren 19-2-1917 te Broek op Langedijk en overleden te Leiden op 12-4-1968, hij was tuinbouwer, slikker en fabrieksarbeider.
- X-1. **Reinoutje Kaas** geboren te Broek op Langedijk, van 1955-1960 leerling op het Christelijk Lyceum Alkmaar.
- X-3. **Dirk Kaas** geboren te Broek op Langedijk en van 1959-1964 leerling op hetzelfde lyceum.

Het toeval wilde dat ik kort na deze ontdekking in Landschap Noord Holland een aankondiging zag van het nieuwe boek van J.T. Bremer over de Wieringerwaard.

Toen kon ik het niet laten om contact met hem op te nemen en een bezoek aan hem te brengen in zijn oude stolpboerderij. Binnenkort ga ik dat herhalen met broer Dick.

Bronnen: onze eigen database op <http://familie.kaas.nl> voor een groot deel berustend op archiefonderzoek in het Regionaal Archief Alkmaar. www.nwbremer.nl, welke website nu niet meer te raadplegen is. En via Google kwam ik op verschillende websites: www.genealogie.online, www.geneapedete.net/broek en www.geneanet.org/pieterkuiper

geneagram

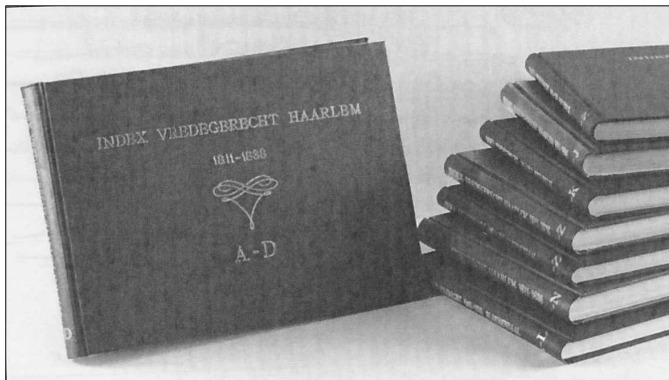
Huiselijk geweld en onderlinge geschillen

door Annabella Meddens-van Borselen

[Dit artikel verscheen eerder in Gens Propria, blad van de NGV-afdeling Kennemerland. De redactie van HNK is de auteur zeer erkentelijk dat we het mochten overnemen.]

In de archieven van de vrederechters van Noord-Holland (1811-1838) zijn allerlei bijzondere akten te vinden over onze Noord-Hollandse voorouders. De vrederechter regelde onder andere voogdijzaken voor kinderen, van wie de vader of moeder was overleden. De vrederechter riep voor een dergelijke voogdijszaak drie familieleden van de moeder en drie familieleden van de vader op. De vrederechter ging op huisbezoek als er een (inwonende) man of vrouw was overleden om de inboedel te verzegelen en te beschrijven. Daardoor bevat het archief veel boedelinventarisen van zowel heel arme mensen als de meer welgestelde Noord-Hollandse inwoners.

De politierechter behandelde op zijn beurt zaken, zoals beledigingen, geweld en schadevergoedingen. Hieronder volgen enkele schoolvoorbeelden van zaken die vrijwilligers van het indexeringsproject vredegerichten Noord-Holland gedurende de afgelopen maanden tegenkwamen.

De reeks indexen van het vredegericht van Haarlem 1811-1838

Huiselijk geweld

In 1820 waren verschillende inwoners van Hoorn getuige van een fikse ruzie tussen schoenmaker, Fredrik Romijn (32 jaar) en zijn vrouw Marijtje Meilink (37 jaar).

Frans Swidde, 68 jaar, boekdrukker, Willem Oudekerk, 45 jaar, dienaar in het bedelaarsgesticht te Hoorn, Hendrik Bloemendaal, 36 jaar, schippersknecht, geboren in Enkhuizen en wonende te Hoorn, en Jannetje Vervaille, 45 jaar, geboren in Den Bosch en eveneens wonende te Hoorn, legden op 3 oktober 1820 een verklaring af bij de politierechter te Hoorn over deze ruzie. Hendrik Bloemendaal verklaarde dat Fredrik Romijn zijn vrouw een klap had gegeven met een slijpplank en haar met een bezem had gestoken. Jannetje Vervaille verklaarde ook dat zij op een zondag in september had gezien dat Romijn zijn vrouw tegen de muur drukte. Hij sloeg de slijpplank op zijn vrouw stuk en had haar bovendien met zijn bezem in haar ogen gestoken. Wat was de reden van deze woedeaanval? Romijn vertelde de politierechter dat hij zijn vrouw geld en brood had gegeven. Het bleek dat zij het brood had verkocht en van dat geld jenever had gekocht. Hij was woedend omdat zij het, zoals hij dat formuleerde 'zeer armoedig hadden'. Daardoor hadden zijn ruzie op straat gekregen. Echtgenote Marijtje zei dat zij inderdaad het brood had verkocht, maar dat het niet (helemaal) waar was dat zij er jenever voor had aangeschaft. Ze had met het geld een beetje boter gekocht en van het resterende bedrag had zij voor een stuiver drank gehaald. De politierechter veroordeelde het echtpaar wegen het veroorzaken van burengerucht tot een gevangenisstraf van één dag. Zij moesten bovendien de kosten van het proces betalen. En dat was niet gering voor het toch al arme echtpaar. De kosten van het proces bedroegen f 2,47 ½ cent. Dire dagen na de zitting van het politiegerecht beviel Marijtje van een doodgeboren kind.

Uit nader onderzoek in de registers van de burgerlijke stand naar het echtpaar Marijtje Meilink (Mijling) en Fredrik Romijn blijkt voorts dat naast dit levenloos geboren kind er nog vijf andere kinderen als baby waren overleden. De leeftijd van de jong gestorvenkinderen varieerde van twee tot zestien weken.

Tien jaar na de veroordeling door de politierechter stierf Fredrik Romijn in zijn woonhuis te hoorn. Precies een maand later overleed ook zijn echtgenote Marijtje Meijering (Meijling, Meijlink). Hun namen komen niet voor in de index op het vredegerecht Hoorn. Hieruit blijkt dat zijn zij geen minderjarige kinderen nalieten waarvoor voogdij geregeld moest worden.

(NHA: Politiegerecht Hoorn 1820, toeg. 39, inv.rn. 226, akte 21)

(NHA: BS Hoorn, overlijdensregisters 1812-1830; Marijtje staat in de registers van de BS ook als Mijling en Meijring vermeld.)

Onder curatele

Via de rechter was het mogelijk om een familielid onder curatele te plaatsen. Een goede reden daarvoor was bijvoorbeeld krankzinnigheid, voortdurende

dronkenschap en geldverkwisting. Het was ook mogelijk om via de vrederechter een curatele weer ongedaan te maken.

Jan Donker, landman (boer) te Barsingerhorn, stapte op 10 mei 1813 met zijn familieleden naar de vrederechter. Hij wilde dat hij niet langer meer onder toezicht werd gesteld. Hij was namelijk door zijn vader vanaf eind november 1810 onder curatele gesteld via notaris Arie Denijs in Schagen. Dit werd een maand later bevestigd door de schepenen van Barsingerhorn. Jan Donker nam zes familieleden, die hem steunden in zijn verzoek, mee naar de zitting bij de vrederechter. Dit waren achtereenvolgens Dirk Gelder, Hendrik Gelder, Klaas Zeeman, Pieter Donker (broodbakker), Pieter de Smeth en Jan Koorn (broodbakker). Hij en zijn familieleden verklaarden dat hij geen tekenen van zinneloosheid, krankzinnigheid, woede of verkwisting vertoonde en dat hij zijn eigen zaken naar behoren waarnam. Hij was 6 april 1813 al naar de rechtbank van Eerste Aanleg te Alkmaar geweest, die hem waarschijnlijk had doorverwezen naar de vrederechter voor een familieraad. Wat de vader van Jan Donker had bezielde om zijn zoon in 1810 onder toezicht te plaatsen, blijft onduidelijk. Voor de notaris had hij verklaard dat zijn enige zoon Jan, hoewel meerderjarig 'uit hoofde van zijn wakke ziels-en lichaamsvermogen zijn persoon en goederen niet zou kunnen besturen nocht zou kunnen beschermen'. Daarom stelde hij als executeurs en boedelredders van zijn nalatenschap, Klaas de Jong en Pieter Pietersz de Vries aan. Met andere woorden vader Jan Donker meende dat zijn zoon niet in staat zou zijn om voor zichzelf te kunnen zorgen.

Uit nader onderzoek blijkt dat Jan Donker een maand na zijn bezoek aan de vrederechter, op 20 juni 1813 te Barsingerhorn trouwde met Antje Biere. Zijn beide ouders, Jan Donker en Grietje Gelder, waren toen al overleden.

(NHA: Vredegerecht Schagen 1813, toeg. 39, inv.nr. 332, akte 150; Not.

Schagen 1813, inv.nr. 4676, akte 500; BS Barsingerhorn, huwelijksregisters 1813, akte 10).

Letselschade

Tegenwoordig zijn sommige advocatenkantoren gespecialiseerd in het verkrijgen van smartengeld en letselschade voor slachtoffers van ongelukken en misdaden. Al in 1826 stapte een vrouw naar de vrederechter in Schagen om een dergelijke schadevergoeding te eisen.

Maartje Kenning, weduwe van Klaas Giet, woonde aan de Strijckbuurt in Heerhugowaard. Zij diende een aanklacht in tegen Hendrik Blanken. Wat was er gebeurd? Op 21 oktober 1826 werd zij op klaarlichte dag te Alkmaar op het voetpad van de Munnikenweg overreden door het rijtuig van deze koopman uit

Kolhorn. De weg was daar zo breed dat twee rijtuigen elkaar gemakkelijk konden passeren. Toch was zij door een van de paarden op haar voet getrapt, waardoor zij kwam te vallen en overreden werd. Haar arm was door dit ongeval 'verpletterd' ofwel gebroken en haar been was zwaar gekneusd geraakt. Ze moet de heelmeeester betalen en had enige tijd geen geld kunnen verdienen om in haar levensonderhoud te kunnen voorzien. Hendrik Blanken wilde honderd gulden schadevergoeding betalen, alhoewel hij geen schuld aan dit voorval meende te hebben. Hij zei dat hij 'maar zulks te willen opofferen om van de zaak af te zijn'. Maartje Kenning liet via haar procureur weten dat zij geen genoegen nam met dit aanbod. Hoe het afgelopen is met deze zaak, is niet bekend. Ging zijn vervolgens naar de rechtbank van Eerste Aanleg? Helaas is het archief van deze rechtbank van Hoorn en Alkmaar grotendeels verloren gegaan en valt dit dus niet meer te achterhalen.

(NHA: Vrederegerecht Schagen 1827, toeg. 39, inv.nr. 338, akte 1335).

Scheldpartij

De zeventienjarige Philip Schönbergen, koopman in Keuls aardewerk, liep met zijn koopwaar in Hoogkarspel langs de deuren om deze te verhandelen. Nadat hij bij Jan Slap was geweest zonder iets te hebben verkocht, werd hij door de kinderen van Jan Slap op straat uitgescholden voor 'mof'. Hij riep terug dat ze zelf moffen waren. Na enige woordenwisselingen met de jongens, kwam vader Jan Slap naar hem toe, greep hem vast en gaf hem een pak slaag. Twee getuigen hadden het voorval gezien en bevestigden het verhaal van Philip Schönbergen. Dat waren Gerrit Klaasz Groot, timmerman te Hoogkarspel, en Anthonie Weeshof, wolverkoper, wonende te Enkhuizen. De politierechter van Grootebroek veroordeelde Jan Slap uiteindelijk tot vijf dagen gevangenisstraf.

(NHA: Politiegerecht Grootebroek 1812, toeg. 39, inv.nr. 92, akte 1)

Wilt u ook eens naar een bijzondere akte over uw Noord-Hollandse voorouders zoeken? Kijk dan in de indexen op de vrederechten en vraag een akte uit het archief van het vrederegerecht aan. De papieren index op het vrederegerecht van Alkmaar en omgeving (toegang 41) staat in de studiezaal van het Noord-Hollands Archief (NHA) aan de Jansstraat (eerste verdieping). Ook het archief van dit vrederegerecht is daar aanwezig. De indexen van de overige vrederechten staan op de studiezaal van het NHA aan de Kleine Houtweg. Daar liggen eveneens de bijbehorende archieven van deze vrederechten ter inzage. Voor een deel is de index ook via de website van het archief te raadplegen.

Mijn bijzondere dank aan alle vrijwilligers die belangeloos aan het indexeringsproject Noord-Hollandse vrederechten hebben meegewerkt.

Justitie

17912

Rolla gehouden van het
Bureau de Police te Hoog
Karspel op den Twee & Twan-
tigste September des jaars
Nehften Hondert & Twaalf

Nonnis

Gezien het Proces verbaal tegen Jan Slap
wonen de te Hoogkarspel door ons opgemaakt
op den vierde September des jaars, Inende
blyken, dat Philip Schonberger, koopman
in kants aardewerk, met zyne koopwaren
by de Huizen in de Gemeente van Hoogkar-
spel verduventende, onder andere gekomen
was aan het Huis van bovengenoemde Jan
Slap, alwaar hy mede zyne waren had te
koop gepresenteerd, doch na dat Men gezet
was, niets benodigt te zyn, weder was vertrokken,
doch dat kort daarop, de Jongers van boven-
genoemde Jan Slap waren uitgekomen, en
Philip Schonberger hadden uitgehouden
voor Moef, waaryn door Men was gereple-
ceert geworden, dat zy zelve Moeffen waren.
Dat na eenige woordenstryd, tusschen Men
en genoemde Jongers voorgevallen, Jan Slap
zelve zyn Huis was uitgekomen, en in

Naast enkele parentelen/kwartierstaten e.d. ook belangwekkende artikelen uit de NGV-afdelingsbladen en periodieken in onze regio verschenen. U kunt de meeste bladen in onze bibliotheek inzien. Regionale uitgaven zijn verder in het Regionaal Archief aanwezig.

Amstelland nr. 91 2013 **65-jarig jubileumnummer**

Op de middenpagina prachtige weergave in kleur van ruim 20 familiewapens, samengesteld met de hulp van drs. van Zon v/h College Heraldiek voor Registratie Familiewapens

Bert **Wagendorp**, journalist (*kwst*) *Bulletin Achterhoek/Liemers, jrg 21 nr 3*
Jan **Meppelink**, Teunis v. **Heerde**, **Ver (For) Tuin** (*gen*) *Threant jrg 24 nr 3*
van Hoolwerff (5 generaties) *Koggenland 2013 nr. 1 en 2*
Johannes **Freij** (*gen*) *Genever jrg 16 nr. 3*
Jan **Elhorst** (*gen*) *Twente Genealogisch jrg. 29 nr. 3*
Michiel **Roos** (*gen*) *Kempen- en Peelland jrg. 21 nr.*

Oud-Alkmaar jrg 37 nr. 2 - Historische Vereniging Alkmaar

- de Wilhelminafontein op het Nassauplein (1923-2e W.O.)
- Ringers in het bouwvak (met foto's van en gegevens over door hen ontworpen en gebouwde panden)

De Kroniek jrg 30 nr. 3 - Tijdschrift Graft-de Rijk en Schermer

- artikelen over het Zwarte Kerkje in Zuid-Schermer en
- de veerpont van Spijkerboor (1644-1970) *zie lezing 9 okt. j.l.*

Antonius S. v. d. **Crujisen** (*kwst*) *Land v. Cuijk/Ravenstein jrg 21 aug 2013*
Cornelis E.W. **Verberk** (*kwst*) *Kwartier van Nijmegen jrg 22 nr. 3*
Martin **Groenewold** (*kwst*) *GroninGEN 2013 nr. 3*
Sumter (zoektocht naar de voormoeder van Jan **Plomp** met beschrijving van het slavenbestaan vanaf de 16e eeuw) *NoordKopstukken jrg. 27 nr. 3*

NIEUWE BOEKEN IN ONZE BIBLIOTHEEK:

Drie eeuwen Zomerdijk (239), Helderrode Stenen (4 eeuwen Raethuijs van Graft), Canon van Bergen, 125 jaar Kamer (van Koophandel)

Vraag ernaar bij onze bibliotheekbeheerder Hans Reijngoud!

Adressen NGV Afdeling Hollands Noorderkwartier

Afdelingsbestuur

Voorzitter	mw. T.A.C. Schoehuijs-de Vries Voordam 30, 1811 MA Alkmaar, tel: 072-5119998, e-mail: truusschoehuijs@kpnmail.nl
Secretaris, PR en plv. afd. afgev.	mw. W.J. Hermanus-Schipper Wipmolen 10, 1823 GB Alkmaar, tel: 072-5154716, e-mail: wil.hermanus@gmail.com
Penningmeester	J.M. van Veen, Leonard Brammerstraat 9, 1816 TR Alkmaar, tel: 072-5128603, e-mail: jm.v.veen@gmail.com bankrekening: 108334 t.n.v. NGV-afd. HNK te Alkmaar
Vice-voorzitter en afd. afgev.	J.J. Kaldenbach Amstelstraat 18, 1823 EV Alkmaar, tel: 072-5123029, e-mail: jos.kaldenbach@tiscali.nl
Lid	P.D. Aaij Merwedestraat 23, 1823 VK Alkmaar, tel: 072-5119510, e-mail: pdaaij@hetnet.nl
Lid	J. Breggeman Willem de Zwijgerlaan 53, 1901 CP Castricum tel: 0251-656701, e-mail: jbreggeman@zonnet.nl

Overige functies

Bibliotheek	J. Th. Reijngoud Kasteellaan 15, 1829 BD Oudorp, tel: 072-5126229, e-mail: reijngoud@zonnet.nl
Kwartierstaten- boeken	P.D. Aaij (adres zie boven)

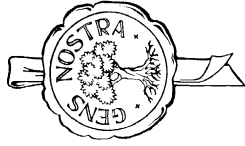
HNK afdelingsblad en -site

Redactie, redactie-adres, webmaster HNK- site, nieuwsbrief	G. Telman Hulstlaan 87, 1702 VK Heerhugowaard, tel: 072-5715452, e-mail: telgriffam@hetnet.nl
Eindredactie	mw. M.C. Luken-Sluis Hulstlaan 101, 1702 VK Heerhugowaard, tel: 072-5716779, e-mail: lukensluis@kpnmail.nl
Redactie Verzending (coördinatie)	P.D. Aaij (adres zie boven) mw. H.T.H. Zonneveld-Aupers Slochterwaard 137, 1824 KT Alkmaar, tel: 072-5128124, e-mail: henny@bsg.nl

HNK-site: <http://hollandsnoorderkwartier.ngv.nl/>

DRUKWERK

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Nederlandse Genealogische Vereniging
Afdeling Hollands Noorderkwartier
Secretariaat: Wipmolen 10, 1823 GB Alkmaar